

Retouradres Postbus ,

Aan de WMO-raad

Datum 17 oktober 2008
Ons kenmerk GRIFFIE//2008/
Contactpersoon B. Nijman
Doorkiesnummer 023-5113031
E-mail bnijman@haarlem.nl

In de vergadering van de commissie Samenleving is op 16 oktober bij de bespreking van het WMO-beleidsplan vastgesteld dat de commissie een advies van de WMO-raad op prijs stelt. Naar wij begrepen zou een advies mogelijk op 23 oktober beschikbaar kunnen zijn.

Zou u het advies willen sturen naar de raadsgriffie, graag ook per e-mail: griffiebureau@haarlem.nl.

De griffie draagt dan zorg voor verspreiding naar de raadsleden en wethouder.

Voor uw informatie.

Op de agenda van de gemeenteraadsvergadering van 30 oktober treft u het beleidsplan WMO aan als bespreekpunt. Daarbij ziet u de vermelding "onder voorbehoud". Dit voorbehoud is erin gelegen dat verschillende fracties in de commissie Samenleving van 16 oktober hebben aangegeven, dat zij de ruimte willen hebben om aan het begin van de raadsvergadering van 30 oktober te beslissen over al dan niet behandeling in die raadsvergadering. Dit is afhankelijk van een advies van de WMO-raad, een mogelijke reactie van B&W daarop; daarnaast hebben de fracties nog vragen, die zij voor de raadsvergadering beantwoord willen hebben.

Met vriendelijke groet,

Namens het raadspresidium,
B.Nijman, raadsgriffier

WMO-RAAD HAARLEM

Wet Maatschappelijke Ondersteuning
p/a Programmabureau WMO
Brinkmanpassage kamer 301
Haarlem

Aan het College van Burgemeester
en Wethouders en de Gemeenteraad van Haarlem
Grote Markt 2
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Haarlem 23 oktober 2008

Geacht college en leden van de gemeenteraad,

Naar aanleiding van het raadsverzoek in de vergaderingen van uw commissie Samenleving van 9 en 16 oktober jl. om advies te leveren over het door het college uitgebrachte concept beleidsplan WMO "Ontmoeten, verbinden en meedoen", bied ik u namens de WMO-raad hierbij ons advies aan.

Dit gewijzigde concept beleidsplan WMO 2008-2011 is hierdoor alweer het tweede beleidsplan waarover de WMO-raad advies uitbrengt. Om dit advies op te stellen is enigszins onder hoogspanning gewerkt, maar zijn desondanks weer veel mensen bevroegd. Met name de Klankbordgroep is op 23 september voor een toelichting op hoofdlijnen en op 6 oktober voor commentaar op het beleidsplan bijeen geweest, maar gezien de tijdsdruk kon ons advies niet meer aan hen worden voorgelegd.

Onder andere hierdoor heeft het ons nog aan tijd ontbroken om inhoudelijk commentaar te kunnen geven op de door de wethouder meegeleverde nota's.

Er zijn nog een paar beleidsterreinen en notities, die relevante ontwikkelingen betreffen met een sterke of iets minder sterke relatie met de Wmo..

Al met al hopen wij desondanks wederom dat dit advies een serieuze en inspirerende bijdrage kan leveren aan het Haarlemse WMO beleid en uitvoering voor de komende jaren.

In afwachting van uw reactie,

Hoogachtend,

namens de WMO-raad
Gep Jongbloed
voorzitter

ADVIES WMO-RAAD HAARLEM

op gewijzigd concept WMO-beleidsplan Gemeente Haarlem 2008-2011

“Ontmoeten, verbinden en meedoen”

Haarlem, 22 oktober 2008

Inleiding

Op 6 maart 2008 heeft de WMO-raad desgevraagd het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlem haar advies uitgebracht over het concept-beleidsplan WMO 2008-2011. Dit advies heeft –mede- geleid tot enkele ingrijpende wijzigingen. Met het onderhavige advies reageert de WMO-raad op het gewijzigde concept-beleidsplan.

Algemeen

Waardering voor het beleidsplan

De WMO-raad heeft gemerkt dat haar advies op het concept beleidsplan –mede door inbreng van de Commissie Samenleving van de gemeenteraad van Haarlem- voor een groot deel is gevolgd. Onder andere zijn wij verheugd te zien, dat onze suggestie voor een innovatiefonds door de gemeente is overgenomen. Het zal een belangrijke kans bieden om de bekendheid met de WMO en mogelijkheden voor vernieuwend beleid vorm te geven. De WMO-raad wil haar grote waardering uitspreken voor de wijze waarop de ambtenaren gemaakte opmerkingen hebben verwerkt en erin zijn geslaagd de oorspronkelijk nota te veranderen in een goed leesbaar concept-beleidsplan met werkbare uitgangspunten voor de komende jaren.

Het voorliggende beleidsplan is voorzien van een duidelijke visie op de WMO en is een goed gestructureerde kadernota geworden, waarin duidelijk naar voren komt wat de drijfveren zijn ten aanzien van de WMO. De conceptnota beoordelen wij als een helder geschreven kadernota met programmapunten die nader zullen worden toegelicht in aparte nota's, die –en dat zien wij graag vastgelegd- ter advisering zullen worden voorgelegd aan de WMO-raad.

Ondanks de heldere structuur willen wij over de inhoud nog graag het een en ander opmerken. Wij beperken ons daarbij tot enkele hoofdlijnen en ook tot de zaken waarover nog niet eerder is geadviseerd. Dat neemt niet weg dat niet kan worden voorkomen dat wij aan enkele onderdelen, onder andere waar de reactie van de gemeente op het vorige advies onvolledig of niet helder is gebleken, opnieuw aandacht zullen besteden.

Adviespunten, die in ons eerste advies werden genoemd en hier niet zijn herhaald, dan wel niet voldoende adquat in deze nieuwe beleidsnota zijn verwerkt, blijven onverkort van belang.

De opmerkingen die de WMO-raad heeft gemaakt tijdens de inspraakronde bij de commissie Samenleving van 6 oktober 2008, zijn verwerkt in dit advies, evenals de reacties die de WMO-raad heeft ontvangen van de leden van de klankbordgroep van de WMO-raad.

Wij gaan ervan uit dat het onderhavige advies mede zal leiden tot een beleidsnota WMO waar de gemeente in de komende jaren haar voordeel mee kan doen.

1. Het beleidsplan is nog steeds niet SMART geformuleerd

Dit leidt ertoe dat er vragen zijn ten aanzien van de programmapunten en de financiële paragraaf zoals: Hoe zit het nou met de prioritering van de programmapunten? Welke afwegingen zijn daarbij gemaakt?

Zijn de bij de programmapunten omschreven doelen haalbaar en hoe kunnen de resultaten worden gemeten? Welke groepen (gebruikers en professionals) zijn bij de betreffende programmapunten betrokken? Is er draagvlak voor de prioriteitstelling? Welke termijnen gelden voor het starten en realiseren van de programmapunten? Wat is de follow up? Voor welke programmapunten is er wel en voor welke is er geen geld beschikbaar?

Wij denken dat een adequaat antwoord op deze vragen (waar mogelijk bij voorkeur in de vorm van een schema met tijdsplan), het ongewenste open einde achtige en wat ongrijpbare karakter van het beleidsplan kan wegnemen.

Advies:

Voeg aan de begroting een –al dan niet in de vorm van een schema- toelichting toe waarin wordt aangegeven welke programmapunten worden uitgevoerd, wanneer dit gebeurt, aan welke eisen moet worden voldaan, welke resultaten moeten worden gehaald, hoeveel geld er beschikbaar is, welke beleidskeuzen die er gemaakt zijn, betrokken groeperingen, onderbouwing van de prioritering.

2. De begroting is niet transparant.

Onduidelijk is welk budget er in totaal voor de Wmo beschikbaar is, dus los van het 'innovatiefonds' en innovatieve projecten en activiteiten.

Wij zien graag een overzicht met daarin aangegeven waar het geld met WMO-bestemming vandaan komt, waar het naartoe gaat en hoe eventueel ander geld zou zijn te vinden.

Advies:

Geef aan hoe het totale budget voor de WMO eruit ziet. Geef een toelichting op de begroting in relatie tot de programmapunten.

3. Overige vragen en opmerkingen:

- Sociale kaart

Veel programmaonderdelen zijn voor het welslagen afhankelijk van de sociale kaart, die naar wij weten al minimaal een jaar in ontwikkeling is. De afronding daarvan laat nog steeds op zich wachten.

Advies:

Zie erop toe dat de sociale kaart van Haarlem spoedig (ook digitaal) beschikbaar komt voor de uitvoering van het WMO-programma.

- Visie:

In het beleidsplan worden met de omschreven visie de drijfveren voor de WMO-uitvoering in Haarlem duidelijk. Een van de elementen, de civil society, benadrukt het ondersteunen van eigen kracht. De burger geeft zelf invulling aan zijn leven en zijn sociale verbanden staan centraal. Dus moeten maatschappelijke organisaties en de gemeente de burger durven "loslaten", aldus de conceptnota. Praktijkervaringen van de WMO-raadsleden doen vrezen dat dit "loslaten" ook een valkuil kan zijn. Het eigen-kracht-concept mag niet gaan resulteren in een afwachtende houding van de gemeente.

De ondersteunende houding vergt juist pro-activiteit van de maatschappelijke organisaties en de gemeente-ambtenaren. Deze notie –de attitude van de uitvoerders- missen wij in dit stuk: hoe kan iemand met een beperking of een mantelzorger goed meedoen als er niet goed wordt meegedacht of geïntervenieerd ten aanzien van, bijvoorbeeld, tijdige beschikbaarheid van

voorzieningen.

Het zou een ramp worden als eigen kracht van het individu door gemeente ambtenaren wordt geïnterpreteerd als "niets doen" en stilzitten, terwijl het bevorderen van eigen kracht van het individu juist vraagt om een adequaat en meedenkend reagerende ambtenaar.

In het beleidsplan missen wij inzicht in prestatie afspraken met subsidieontvangende zorg- en welzijnsorganisaties als Mee, Kontext, Tandem, Sociaal Raadsliden, schuldsanering, leger des heils (tien voor toekomst) enzovoorts. Voorbeelden: 50% van de subsidie moet uitgegeven worden aan loon voor hulpverleners met klanten contact; wachttijden mogen niet langer zijn dan 2 weken voor een eerste intake, na een eerste intake mag de klant niet langer dan 2 weken wachten op een vaste case manager; een nader te bepalen aantal mensen moeten minstens 1x klantencontact hebben gehad met de organisatie.

Om een goede zorgketen te bewerkstelligen, zou de gemeente van welzijnsorganisaties en zorgaanbieders kunnen eisen elkaar regulier te ontmoeten om zorgen en ervaringen te delen. Dit bevordert het delen van kennis en samenwerking tussen organisaties en zal leiden tot meer synergie in de zorgsector.

Advies:

Schenk in het beleidsplan aandacht aan pro-activiteit als kern-houding van de gemeente-ambtenaar in de civil society.

Maak meetbare prestatie-afspraken met gesubsidieerde zorg- en welzijnsorganisaties.

Initiëer en vervolgens stel regulier overleg verplicht aan welzijnsorganisaties en zorgaanbieders.

Wijken centraal

In het beleidsplan wordt meer in het algemeen vastgesteld dat de sociale cohesie in de wijk is verminderd. In een aantal wijken is er geen wijkraad actief; er is geen sociaal verband waarop de gemeente terug kan vallen. De WMO-raad vraagt zich af hoe de doelstellingen kunnen worden verwezenlijkt als diezelfde wijk het belangrijkste aangrijpingspunt is. Met andere woorden: Hoe wil de gemeente de regiepositie van de wijk realiseren terwijl er in de wijk cohesie ontbreekt en er geen aanknopingspunten zijn?

De programmalijn gericht op de wijk is door de WMO-raad en de klankbordgroep, ondanks het bovenstaande enthousiast ontvangen. Echter, zoals hierboven al in andere bewoordingen is gesteld, het realiseren van sociale betrokkenheid en samenhang in de wijken gaat niet vanzelf. Er zal veel afhangen van initiatieven van de gemeenten, in voorwaardenscheppende sfeer, zoals het opzetten van wijkwinkels, ontmoetingspunten, informatiepunten enzovoort. Zelfredzaamheid van de mensen wordt al groter met simpele ingrepen, als bijvoorbeeld het situeren van een uitleendepot voor voorzieningen in de wijk, zoals dat vroeger gebeurde via de Kruisvereniging.

Er is in de wijk ook nog veel onbekendheid met de WMO en het gemeentebeleid. De WMO wordt bovendien vaak gekoppeld aan Zorg; andere ondersteunende mogelijkheden zijn bij wijkbewoners niet bekend. Een heldere PR en communicatie over de WMO in de wijken – zoals in Delftwijk op experimentele wijze is gebeurd- maakt mensen bekend met de bedoelingen die de gemeente heeft met de WMO en ook weet men wat de gemeente van de mensen zelf verwacht.

In de beleidsnota wordt de sociale makelaar opgevoerd als degene die verbindingen kan leggen in de wijk. Het begrip sociale makelaar (moet hier worden gedacht aan een structurele functie, is dit één persoon, wie gaat die sociale makelaar sturen en hoeveel sociale makelaars moeten gaan opereren in een wijk) roept de nodige vragen op. Dat er behoefte is aan een bindende sleutelfiguur in de wijk wordt door de WMO-raad en klankbordgroep

onderschreven. Op individueel niveau speelt hetzelfde probleem: telkens weer worden signalen afgegeven over frequent wisselende huishoudelijke hulp en persoonlijke zorg waardoor met niemand kan binding worden opgebouwd. Vooral voor ouderen in de wijk is dit een probleem. Regelmatig wordt in dat verband dan ook een pleidooi gehouden voor de terugkeer van de wijkzuster (als de oren en ogen van de samenleving).

Advies

Geef aan hoe de gemeente, in het licht van het ontbreken van een voldoende cohesie, de wijken WMO-rijp wil maken.

Concretiseer het begrip sociale makelaar.

Zorg voor bevordering van een goede toelichting op de WMO.

- **Inclusief beleid**

Op diverse plaatsen in het beleidsplan wordt gerefereerd aan 'inclusief' beleid. Onduidelijk is wat de gemeente daar precies onder verstaat. Betekent dit dat bijvoorbeeld categoriale voorzieningen geschikt worden gemaakt voor een bredere doelgroep (zoals actief beleid om kinderen met een beperking deel te laten nemen aan regulier onderwijs) of is het beperkt tot infrastructurele voorzieningen in de wijk?

Advies

Geef aan wat er wel en niet onder inclusief beleid wordt verstaan.

- **Vrijwilligers**

Uit het beleidsplan wordt duidelijk: Haarlem zet fors in op vrijwilligers. Zij moeten de Wmo-kar voor een groot deel op de weg houden. Een groot aantal van die vrijwilligers is tussen de 50 en 70 jaar oud. Mensen die, als het aan het kabinet ligt, tot na zijn 65^e moet doorwerken. Je hoeft geen helderziende te zijn om nu al te beseffen dat het contingent vrijwilligers daardoor aanzienlijk kleiner gaat worden. Wij vragen dan ook: Rekent Haarlem zich niet (te) rijk met het potentieel vrijwilligers? Wat gaat de gemeente doen in haar relatie met 'Den Haag' nu de kabinetsplannen de uitvoering van de Wmo voor een groot deel dreigen te ondermijnen?

Bovendien kan niet eindeloos een beroep worden gedaan op de inzet van vrijwilligers. Er is een duidelijke behoefte aan vormen van ondersteuning en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Dit geldt in het algemeen voor alle doelgroepen, maar in het bijzonder voor de zorg aan chronisch zieken. Voor deze vorm van ondersteuning is training en deskundigheidsbevordering erg belangrijk.

Advies

Geef aan hoe de gemeente Haarlem de vrijwilligers wil recrutereren die nodig zijn om het beleidsplan uit te kunnen voeren. Geef ook aan welke scholing de vrijwilliger van de toekomst mag verwachten.

- **Toekomst**

Bij de analyse van de sociale staat van de stad lijkt het alsof het blijft bij een inventarisatie van de situatie op het moment van onderzoek. De vraag is echter niet alleen wat de status quo is, maar ook hoe –demografisch/economisch en infrastructureel- Haarlem er in 2011 uitziet. Met andere woorden wordt er voldoende geanticipeerd op toekomstige ontwikkelingen, die juist voor het welslagen van de de uitvoering van het Wmo-programma van belang is.

Advies

Maak gebruik van demografisch/economisch en infrastructureel- onderzoeksmateriaal waarop de WMO-uitvoering kan worden gebaseerd.

- **Mantelzorgcompliment**

Ten behoeve van mantelzorgers heeft de regering enkele jaren geleden een financieel bedrag beschikbaar gesteld per mantelzorger. De uitvoering bleek problemen op te leveren en het geld bleef in de staatskas liggen. Uiteindelijk is besloten dit mantelzorgcompliment aan gemeenten ter beschikking te stellen ter ondersteuning van de mantelzorgers. Haarlem kreeg een fors bedrag van € 326.000,-. In de begroting is dit tot onze verbazing opgedeeld in € 75.000,- om te besteden in 2009 en 2010 en het restantbedrag komt pas na 2011 tot uitbetaling, onbekend waaraan?! De eerste aanzet voor uitvoering van het mantelzorgcompliment lijkt daarmee goed te zijn gedaan, maar het wordt niet in overleg met of verwijzend naar de Wmo-raad uitgevoerd. Het resterende bedrag van € 251.000,- achten wij ruim voldoende om ook net zoals in een andere gemeente wordt gedaan, toch aan mantelzorgers IETS uit te betalen in enigerlei vorm, b.v. op de mantelzorgdag. Of aan andere initiatieven die rechtstreeks aan de mantelzorgers ten goede komen, zoals respijtvoorzieningen.

Advies

Laat het mantelzorgcompliment in totaal rechtstreeks ten goede komen aan de mantelzorgers zelf.

- **Auditief en visueel gehandicapten**

Gemist worden concrete plannen en budget voor kleine doelgroepen (auditief en visueel gehandicapten). In het concept beleidsplan wordt gesproken over voorzieningen voor auditief en visueel gehandicapten. De WMO-raad mist een concreet vervolg in de zin van een toekomstige nota, en het tijdpad waarbinnen wij deze kunnen verwachten.

In dit beleidsplan nota zou aandacht kunnen worden gegeven aan bijvoorbeeld een goede hoofdinfrastructuur voor voorzieningen. Enkele voorbeelden:

In de Gravenzaal is een ringleiding aanwezig. In de praktijk blijkt dat deze de auditief gehandicapte niet voldoende 'gehoor' biedt. Tijdens de bijeenkomst van de Commissie Samenleving op 6 oktober j.l. bleek dat onze gast de sprekers niet, of onvoldoende kon verstaan om deel te kunnen nemen aan het stadsgesprek.

De gemeenteloketten hebben geen concrete voorzieningen. Als een dove of slechthorende zich meldt, is er geen extra microfoon, of ringleiding aanwezig. Een doventolk is evenmin beschikbaar.

In de praktijk komt het voor dat een dove vraagt aan een ambtenaar om gebruik te mogen maken van een monitor en toetsenbord om de communicatie mogelijk te maken. Hier wordt niet altijd adequaat op gereageerd en hierdoor heeft het bezoek geen zin.

Advies

In het beleidsplan nader concretiseren wat het college wil gaan doen om de kleine doelgroepen in staat te stellen mee te doen. Dit kan door een nota in het vooruitzicht te stellen waarbij tevens een tijdpad is aangegeven waarbinnen de voornemens worden uitgevoerd.

Diversiteit

Gemist wordt een plan (en budget) voor acceptatie *en integratie* van diversiteit, homoseksuelen, allochtonen, mensen met een beperking. In het beleidsplan wordt met name genoemd dat een voorlichtingscampagne zal worden gestart ten aanzien van acceptatie van homoseksuelen. Hoe zit dit met psychiatrische patienten? Wordt de acceptatie van die groep ook op die manier onder de aandacht gebracht?

Het lijkt erop alsof bij het onderdeel over het versterken van de civil society alleen aandacht nodig is voor homoseksuelen, vrijwilligers en mantelzorgers. Gemist worden programmapunten om ook psychiatrische patienten mee te laten doen aan de maatschappij.

Advies

Geef aan op welke termijn een uitwerking en budget beschikbaar komt ten aanzien van

acceptatie en integratie van diversiteit, met name ten aanzien van homoseksuelen, allochtonen en mensen met een beperking.
Ontwikkel programmapunten voor mensen met een psychiatrische aandoening.

Allochtonen

In het beleidsplan wordt met vrijwel geen woord gerept over allochtonen. In principe juicht de Wmo-raad dit feit toe want de term is zwaar beladen. Maar wij menen toch dat dit niet mag impliceren dat de doelgroep als zodanig moet worden genegeerd. Dit brengt namelijk met zich mee dat de doelgroep niet correct wordt geplaatst in de Haarlemse samenleving en er ook geen specifieke visie en een doelgericht plan van aanpak wordt ontwikkeld. Inclusief beleid betekent ook dat er WMO-breed steeds rekening moet worden gehouden met de specifieke aard en positie van de verschillende allochtone geledingen in de Haarlemse samenleving omdat de problematiek wel degelijk aanwezig is.

In haar vorige advies heeft de WMO-raad al aandacht gevraagd voor het 'vergeten' van deze doelgroep. Wegens het grote belang wil de WMO-raad nogmaals wijzen op de noodzaak om de allochtone groeperingen aandacht te geven, in de twee basislijnen en door plannen –in het basispakket- te ontwikkelen en budget vrij te maken om de noodzakelijke integratie in wijk en samenleving te kunnen realiseren.

Steun daarbij zoveel mogelijk –in lijn met de visie van het beleidsplan- de initiatieven die door de doelgroep zelf naar voren worden gebracht.

De WMO-raad doet de aanbeveling in het beleidsplan –ter verheldering- expliciet de factoren te benoemen die er toe leiden dat er mensen zijn van allochtone komaf, die wel willen, maar niet kunnen meedoen zoals: taalachterstand, discriminatie binnen de groep (vrouwen) en buiten de groep. Plaats die factoren bij de –zeer beperkte- analyse van de etnische diversiteit in de tweede alinea van punt 2.4: Eenheid en verscheidenheid. Wees daarin niet te vaag. Schenk aandacht aan de enorme diversiteit binnen de doelgroep en noem in ieder geval de meest kwetsbare categorieën: jeugd, vrouwen en ouderen.

De samenvatting van Hoofdstuk 2 "De sociale staat van de stad" is niet in overeenstemming met de feiten die in punt 2.4 worden opgesomd. Daarin staat dat maar liefst 55% van de Haarlemmers positief staat tegenover de toenemende etnische diversiteit en slechts 11% minder is te spreken over het multiculturele samenleven. Uit deze feiten kun je niet concluderen dat de toegenomen diversiteit eerder als bedreiging gezien wordt (zoals in de genoemde samenvatting het geval is).

Schenk in hoofdstuk 3 apart aandacht aan de doelgroep allochtonen, omdat deze in de wijk nu al een aparte plaats inneemt. Geef aan hoe en in hoeverre het nieuwe model een bijdrage levert aan de nodige radicale verbetering van de communicatie met en integratie van de doelgroep.

Advies

Geef aan of en wanneer beleid ten aanzien van acceptatie en integratie van diversiteit wordt uitgevoerd.

Geef tevens aan welke plaats psychiatrische patienten in gaan nemen in de civil society en hoe de gemeente deze groepen daarbij wil gaan steunen.

Schenk in het beleidsplan apart aandacht aan de doelgroep allochtonen aan de hand van de specifieke problematiek die hen beperkt om mee te doen aan de Haarlemse samenleving.

Neem in het programma maatschappelijke ondersteuning plannen op waardoor de integratie van deze doelgroep in de wijk en in de Haarlemse samenleving kan versnellen.

Ouderen

De WMO-raad vraagt –mede omdat dit door de vergrijzing over niet al te lange termijn urgent gaat worden- nogmaals aandacht voor woonmogelijkheden voor ouderen.

Terwijl binnen de komende tien jaren een woningtekort voor senioren in de gemeente Haarlem voorzienbaar is, komt dit onderwerp in het beleidsplan niet aan de orde. Meer in het algemeen

mist de WMO-raad plannen of een budget inzake wonen en inkomen van de doelgroep –en gezien hun specifieke problematiek ook de allochtone- ouderen in relatie tot de civil society.

Voor initiatieven van ouderen zelf om met elkaar zelfstandig te wonen met gemeenschappelijke voorzieningen zijn de mogelijkheden veel te beperkt en de realisatie-tijd is veel te lang (10-12 jaar terwijl dat in veel andere steden 2-5 jaar bedraagt). Juist deze initiatieven passen uitstekend in het begrip "civil society" en zouden dus meer steun van de gemeente verdienen. Ook is in andere gemeenten veel meer geld beschikbaar voor zowel ondersteuning als informatie-voorzieningen.

Ook vraagt de WMO-raad extra aandacht voor de inkomenssituatie van de toch nog grote groep ouderen met alleen AOW. Bijvoorbeeld door hen –zoals in andere grote steden gebeurt, steun te verstrekken om ook een nieuwbouwseniorenwoning voor hen financieel haalbaar te maken (door de huurtoeslaggrens niet af te toppen en aanvullende subsidie te geven voor de kosten van gemeenschappelijke lasten).

Ondersteun –ter voorkoming van eenzaamheid- niet alleen preventief huisbezoek, maar bevorder ook het groepswonen van ouderen. Dit initiatief is van ouderen afkomstig en komt helemaal tegemoet aan de uitgangspunten in de Wmo-wet zowel wat betreft de principes van "eigen kracht" als "civil society". De praktijk wijst bovendien uit dat een dergelijke woonvorm niet alleen de vereenzaming voorkomt maar ook de zorgbehoefte kan uitstellen. Nota bene: Alle activiteiten zowel in de groepen als bij het Platform worden door vrijwilligers uitgevoerd zonder enige fysieke of financiële steun van de gemeente of andere overheidsinstantie.

Advies

Stel lokaties beschikbaar om dergelijke woonvormen binnen een redelijke termijn te kunnen realiseren (nu duurt dit in Haarlem ca. 10-12 jaar).

Maak budget vrij om deze woonvorm op betere wijze uit te dragen en initiatiefgroepen op goede wijze te begeleiden.

Maak nieuwbouw-seniorenwoningen betaalbaar voor ouderen met enkel een AOW-pensioen; initieër oprichting van een fonds of tref een regeling zodat deze groep de mogelijkheid krijgt om in nieuwe initiatieven te kunnen participeren.

- Raad op Maat/loket

De reactie van het college op het advies van de Wmo-raad inzake de nota Raad op Maat was vaak vaag en nietszeggend. De WMO-raad vond deze nota niet SMART geformuleerd, de nota was gebaseerd op knelpunten die in de huidige praktijk voorkomen, hetgeen de WMO-raad een te smalle basis vond voor een opzet voor een vraag- en advies- en clientondersteuningsfunctie van de gemeente in het kader van de WMO.

Hoe het WMO-loket zich verhoudt tot andere, zoals die van zorgaanbieders, de Centra voor Jeugd en Gezin etc. is onduidelijk gebleven.

Vragen naar beleidskeuzes van de gemeente bij de visie op de loketfunctie werden niet beantwoord, waardoor het vermoeden rees dat een visie op de vraag en adviesfunctie, los van de bestaande situatie, niet is ontwikkeld, danwel echte keuzemogelijkheden niet inzichtelijk waren.

De Wmo-raad vroeg ook om een nadere analyse van de beperkingen van de huidige loketfunctie, (met het oog op een stevige basis van het nieuwe loketmodel).

Waarop werd geantwoord dat in de nota Raad op Maat een nieuw model wordt voorgesteld op basis van geconstateerde knelpunten.

Ook vroeg de Wmo-raad helderheid te verschaffen over de aansturing, rol en verantwoordingsverdeling van gemeente en uitvoerders van de loketfunctie.

Antwoord: De rolverdeling is op dit moment helder en zal onveranderd blijven.

Dat het de Wmo-raad ging om de achtergronden, beleidskeuzes, de alternatieven, en de basis

waarop keuzes op zijn gemaakt, was kennelijk niet duidelijk.

Als enkel wordt voortgeborduurd op een loketfunctie die is gebaseerd op knelpunten die zich in de huidige loketpraktijk voordoen, is laagdrempeligheid en een toegankelijkheid die voor een WMO-loket nodig zijn niet haalbaar. De WMO-raad verzoekt de gemeente daarom de huidige praktijksituatie los te zien van de ontwikkeling van een vraag- en adviesfunctie in het kader van de WMO zodat op een meer open manier naar de mogelijkheden kan worden gekeken met inachtneming van de eisen die de doelgroepen aan deze functie stellen. Bijvoorbeeld: Om mee te kunnen doen zal een WMO-loket onder meer toegankelijk moeten zijn voor alle Haarlemmers. In de huidige praktijk zijn de loketten beslist niet toegankelijk voor mensen met een fysieke of verstandelijke beperking. Dat zal –uitgaand van het rapport Raad op Maat- niet veranderen, omdat er geen rekening mee is gehouden.

Stel in de ontwikkeling van de vraag- en adviesfunctie eisen aan onderwerpen zoals:

- naamsbekendheid: hoeveel procent van de Haarlemmers moet bekend zijn met het Loket?
- naamsbekendheid vergroten: PR, onder andere door verspreiding van foldermateriaal (bij apothek, huisarts, kerkelijke instanties enz.)
- contactmomenten: hoeveel procent van de Haarlemmers komt bij het Loket? Uit welke doelgroep?
- verplichte afgifte van aanvraagformulieren: het verstrekken en hulp verlenen bij het invullen van dit formulier door de ambtenaar is verplicht. (Vaak gebeurt dit niet omdat de ambtenaar meent dat er geen recht is op een uitkering of voorziening; wellicht is de ambtenaar zich er niet van bewust dat hij hiermee de burger beperkt in de uitoefening van zijn rechten)
- openingstijden: de vraag naar hulp en ondersteuning beperkt zich niet tot kantoor tijden ook daarbuiten moet een hulpdienst bereikbaar zijn

De gemeente zet in op het wijkgericht ontwikkelen van de vraag- en adviesfunctie en wil met buurtsteunpunten voorzien in de loketfunctie. De WMO-raad kan dit voornemen ondersteunen. Uit de concept beleidsnota blijkt echter dat er niet voldoende middelen zijn voor de voorgenomen uitbreiding van de loketten. Hoe kunnen de buurtsteunpunten dan tot ontwikkeling komen? Hoe kan de adviesfunctie in de wijk dan gestalte krijgen?

Advies

Ontwikkel de vraag- en adviesfunctie los van het functioneren van de huidige praktijksituatie. Stel eisen aan de uitvoering van de vraag- en advies- en ondersteuningsfunctie.

Geef aan hoe het staat met het budget voor de voorgenomen uitbreiding van de loketten en de buurtsteunpunten en hoe deze eventueel te verbinden met andere laagdrempelige (wijk) functies.

Maak een duidelijke afbakening naar andere loketten.

- Inkomen en WMO

Is het wel zinvol om een vertegenwoordiger voor minima in de Wmo-raad op te nemen als het college telkens maar verwijst naar het bestaande minimabeleid dat door sociale zaken wordt beheerd en men ten aanzien van dit onderwerp in het Wmo-kader blijft steken bij opmerkingen over schuldhulpverlening (Kompas)? Alle opmerkingen die over inkomen in relatie tot de WMO in het WMO-advies zijn gemaakt zijn terzijde geschoven. Er is kennelijk geen besef dat de doelgroepen binnen de WMO niet per se mensen zijn met een WWB, Wajong of minimumloon. Het dringt niet door dat het om méér gaat dan het hebben van een minimuminkomen of om schuldhulpverlening. Het gaat ook om het effect van bijvoorbeeld (cumulatie van) eigen bijdragen op het inkomen, het niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand omdat het loon of de uitkering net te hoog is, terwijl de kosten die de beperking met zich meebrengen niet meer te dragen zijn. Woonkosten van ouderen die hun inkomen daardoor steeds meer terug zien lopen. Meer in het algemeen gaat het ook om principiële keuzes die de gemeente moet gaan maken over voorzieningen (o.a. bij toepassing

van de compensatieplicht) waarvoor wel of geen eigen bijdrage moet worden gevraagd. Kortom, het gaat om beleidskeuzes ten aanzien van het inkomen in het kader van de Wmo, en niet alleen om het inkomen als sociale zekerheid.

Advies

Geef een visie en maak beleidskeuzes helder in het kader van inkomen in de zin van de WMO zodat het voor de burger duidelijk wordt waarop hij letterlijk kan en mag rekenen.

- **Regio**

Haarlem is centrumgemeente. Het beleidsplan vermeldt de positie van de gemeente als een gegeven, maar geeft niet aan hoe de gemeente de taak en de verantwoordelijkheden als centrumgemeente wil gaan invullen. Omliggende gemeenten en instellingen ondervinden daar hinder van. In de klankbordgroep is geklaagd over onder meer gebrek aan beleid, met name op gebied van (openbare)geestelijke gezondheidszorg. Dit gebrek aan beleid leidt tot knelpunten in de hulpverlening omdat men afhankelijk is van de gemeente Haarlem, maar in het ongewisse blijft over wat van de gemeente Haarlem mag worden verwacht.

Advies:

Geef in het beleidsplan aan hoe de gemeente haar taak als centrumgemeente wil gaan invullen en wat omliggende gemeenten mogen verwachten.

- **Kwetsbare Haarlemmers**

Het in het beleidsplan genoemde percentage voor mensen met een depressie is onjuist. Dit is niet vijf, maar eerder tien procent. Binnen de OGGZ is dit minstens twee maal zo hoog. Dit gegeven betekent dat het gereserveerde bedrag bij de financiële paragraaf moet worden aangepast.

- **Ondersteunende begeleiding Algemeen**

In het beleidsplan wordt uiteengezet dat de gemeenten per 1 januari 2008 verantwoordelijk is voor de functie Ondersteunende Begeleiding Algemeen. De WMO-raad is nauwelijks bekend met dit gegeven en vraagt zich af of het onderhavige beleidsplan (met name in het kader van de eigen kracht, civil society) ook voor dit onderwerp kaderstellend moet zijn. Dit zou betekenen dat een nadere toelichting nodig is op dit onderwerp. Met name wat betreft de doelgroepen (niet alleen de in het plan genoemde daklozen en verslaafden, maar ook de hele categorie mensen met een beperking, chronisch zieken enzovoort).

Advies

Geef aan welke plannen voortvloeien uit de functie Ondersteunende begeleiding Algemeen die sinds 1 januari 2008 is overgeheveld van de AWBZ naar de gemeente.

Geef aan welk budget beschikbaar is om de plannen uit te voeren.

- **Hulp bij het huishouden**

Het beleidsplan vermeldt dat de aanbesteding voor huishoudelijke hulp op een innovatieve wijze gaat plaatsvinden. De WMO-raad is enthousiast over deze nieuwe werkwijze en hoopt ook dat het experiment succesvol zal zijn. Wat wordt gemist is echter (verwijzing naar) een beschrijving van de wijze waarop de gemeente richting wil geven aan het proces, wat de gemeente verwacht van de commerciële aanbieders (levering van diensten, kwaliteit), hoe de monitoring plaatsvindt en welke resultaten de gemeente verwacht van het experiment. De WMO-raad acht een dergelijke verantwoording niet zonder belang, omdat het hier gaat om een aanzienlijk deel van het wmo budget. Bovendien maakt een substantieel deel van de WMO-doelgroepen gebruik van deze dienstverlening.

Problemen rond het uitwisselen van managementinformatie tussen gegevens van zorgaanbieders en gemeente werden veroorzaakt doordat de interne gegevens uit de databases

van de zorgaanbieders niet konden worden ontsloten. Het ligt daarom voor de hand dat de gemeente op voorhand eisen gaat stellen aan de digitale gegevensuitwisseling. De gemeente moet uniformiteit eisen van de diverse aanbieders op de wijze waarop men gegevens online inleest en terugkoppelt.

Advies

Geef een nadere toelichting in de vorm van meetbare gegevens inzake het experiment rond aanbesteding van hulp bij het huishouden.

Geef in het plan ook aan dat eisen zullen worden gesteld aan de ICT van zorgaanbieders zodat digitale gegevensuitwisseling tussen aanbieders en gemeente leidt tot adequate managementinformatie.

Verordening individuele voorzieningen – compensatieplicht

Er wordt nauwelijks iets gezegd over de evaluatie van de verordening individuele voorzieningen die in 'volle gang' lijkt te zijn. Met name over de eventuele wezenlijke andere wijze waarop met het begrip compensatieplicht zou kunnen worden omgegaan bij de beoordeling van individuele zorg- en ondersteuningsvragen van burgers.

Advies

Ook hier lijkt het gewenst aan te geven welke visie de gemeente ontwikkeld heeft, wat de evaluatie heeft opgeleverd en welke concrete stappen tot aanpassing hiertoe gezet zullen worden en op welke termijn.

Horizontale verantwoording

In de WMO is vastgelegd dat gemeenten voor 1 juli over het voorafgaande jaar verantwoording aflegt over de tevredenheid van vragers over het gevoerde WMO-beleid. Daarbij gebruikmakend van onderzoek volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties tot stand is gekomen. Tevens over door de regering aangewezen gegevens over prestaties betreffende het vorig kalenderjaar.

Advies

Wij adviseren dat de gemeente representatieve organisaties, waaronder de WMO-raad, tijdig betrekt bij de totstandkoming van een onderzoeksmethode die de tevredenheid van vragers goed in beeld zal kunnen brengen. Tevens dat de gemeente de genoemde uitkomsten en prestatiegegevens over het jaar 2007 alsnog publiceert.

- WMO-toets

In het beleidsplan wordt gesproken over de WMO-toets. Wanneer wordt de WMO-toets ingevoerd? Wanneer weten de gemeente-ambtenaren en het gemeentebestuur dat in bijna elke sector nu en zeker in de toekomst rekening moet worden gehouden met WMO-effecten o.a. ten aanzien van inclusief en integraal beleid? Voor de effectiviteit binnen het gemeentelijk apparaat wel zo belangrijk.

Advies

Geef in het beleidsplan aan wanneer de WMO-toets mag worden verwacht en hoe hieraan vorm wordt gegeven..

- Tot slot: Betrokkenheid WMO-raad

Om misverstanden te voorkomen en om aan te geven dat de WMO-raad een serieuze rol speelt bij de uitvoering van het beleidsplan is het aan te bevelen in het beleidsplan hiervan melding te maken.

- **Advies**

Neem in het beleidsplan de zinsnede op: "De in het beleidsplan voorgenomen plannen zullen ter advisering worden voorgelegd aan de WMO-raad".

Namens de WMO-raad,

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized initials and a horizontal line, followed by two diagonal lines extending downwards and to the right.

Gep Jongbloed,
voorzitter